

TELEGRAFUL ROMÂN

Apare Marţi, Joi & Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei arhiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Religiunea creştină.

Religiunea creştină abia a prins rădăcină pe pământ, şi îndată a reînnoit faţa pământului, care se reînnoeşte şi astăzi, neîncetat. Ea a adus pacea şi fericirea familiilor, înflorirea statelor, învăţând pe oameni, fără întrerupere, a fi părinţi adevăraţi, cetăţeni şi vecini buni.

Fructele religiunii creştine se văd în toate instituţiunile noastre sociale, în legislaţiuni, în moravuri, în ştiinţe şi arte. A fost un timp, când omul nu cunoştea virtutea credinţei, a nădejdei şi a dragostei către Dumnezeu, virtutea umilinţei şi a îndurării către aproapele, a lăpădării de sine şi a supunerii la voia lui Dumnezeu. Virtuţi care au împodobit întotdeauna şi împodobesc şi astăzi pământul, cu atâtea fapte nobile şi frumoase, dar cari atunci n'aveau nici numele lor.

Atunci o parte din nemul omenesc gemea sub greutatea sclăviei, tratat mai rău de cât animalele din partea celor puternici, ear' sângele acestor nenorociţi curgea în şirioie, nu spre alt scop, de cât spre a face mulţămire bogăţiilor, în amfiteatrele lor de petrecere. În aceste timpuri triste, copiii erau lăsaţi la voia părinţilor, cari aveau dreptul să-i şi omore, femeia şi căsătoria era despreţuită, ear' cei săraci, lăsaţi fără nici un sprijin, ajungeau pradă tuturor nenorocirilor.

În decursul secolilor se întuneacă ideea despre adevăratul Dumnezeu. Suflul omului şi raportul între Dumnezeu şi om se înlocuie cu închipuirii mitologice, cu acestea se pierd simţământul nobil şi legătura frăţescă dintre oameni. Omul îşi uită de chemarea sa pe pământ.

Injosirea sufletului a tras după sine tot felul de desfrânări, şi a adus societatea omenescă şi în privinţa acesteia aproape de disolvare.

Roma, centrul lumii civilizate, deveni şi centrul corupţiunii morale, de la care se transferă împreună cu cultura, la toate popoarele învinse de dînsa. Cu toate eforturile încercate de filosofia greco-romană, lumea înainte de creştinism trăgea de moarte. Religiunea creştină a făcut, ca lumea învechită şi coruptă să se deştepte, ca prin farmec, din somnul de moarte în care era cuprinsă, să se libereze de elementele stricăcioase şi să se umplă de tot felul de virtuţi, până atunci necunoscute, păşind cu bărbăţie pe calea cea adevărată a civilizaţiunii, pe care se află şi astăzi.

Ce revoluţiune între ideile spiritului de atunci, ce reformare a întregii naturi omenesci! Cum? Ce săraci fericiri? Toţi fraţi? A erta celor ce ne greşesc, a iubi chiar pe inimizii sei, aşa ca însuşi pe sine, apoi a se umili, a purta crucea, a-şi pierde sufletul spre a-1 mântui? A lăsa toate, spre a dobândi toate?

Într'adevăr, atotputernicia şi înţelepciunea divină nu s'a descoperit în mod mai vădit şi mai strălucit atunci când a făcut să iasă din haosul cel dintâiu lumea aceasta frumoasă, de cum atunci când s'a pogorit pe pământ, când a luat chip de rob şi a făcut să iasă din haosul corupţiunii morale lumea morală. O intimitate frăţescă, ca

a creştinilor nu văduse încă lumea păgână.

„Ei se iubesc unul pe altul, mai înainte de ce se cunosc!” zice păgânul Ceciliu. Chiar Iulian apostatul vorbeşte cu mirare de viaţa sfântă şi iubirea frăţescă a creştinilor. Lucian a făcut pe păgâni să ridă de învăţătura creştină. Cu toate acestea, în urmă a trebuit să recunoască meritul acestei învăţături. El este mirat de chipul cum creştinii se ajutau unii pe alţii. El zice că: „cei mai mulţi nu sunt în stare a filosofa, şi totuşi vieţuiesc ca filosofi”. — „Ce femei au creştinii”, a zis Libaniu, plin de mirare, când i-a istorisit sfântul Ioan gură de aur, de maică-sa, Antusa.

Nu există nici un rău, fie cât de atrăgător pentru natura omenescă, pe care n'ar fi omul în stare să-1 depăreze de la sine cu ajutorul moralei creştine, şi nu există nici un bine, fie ori-cât de înalt, pe care nu l'ar ajunge creştinul prin cel ce a zis: „îndrăzniţi, căci eu am învins lumea”.

Natura omenescă prin religiunea mântuitorului a devenit cu totul alta, aşa în cât putem zice cu apostolul Pavel: „Toate le putem în cel ce ne întăreşte”.

Şi cu adevărat, istoria timpurilor creştine ne dă destule exemple de curăţie şi inocenţă, la atâtea feciore creştine, exemple de vitejie şi putere morală la atâţi martiri. Ce acte de dragoste şi sacrificii din partea creştinilor din toate stările! Ce privire s'ar înfăţişa, dacă am pute privi cu ochii noştri pămînteşti în lumea sufletelor şi am număra toate virtuţile câte au înflorit prin doctrina creştinismului!

Religiunea creştină a curăţit şi îndreptat conştiinţa publică, la care iau parte şi cei ce nu se află în sinul bisericii creştine. A adus în lume un aer curat şi sănătos, influenţând în mod minunat asupra societăţii omenesci, şi făcând, ca legile ei să fie prelucrate după evanghelie.

I. Iordăchescu.

Apărarea şcolilor noastre.

— Voci din presa română. —

„Gazeta „Transilvaniei” face următoarele aprecieri vorbirii pe care Excelenţa Sa, domnul Arhiepiscop şi Metropolit Ioan Metianu, a rostit-o în 27 Maiu n. c. în şedinţa primă a anchetei ministeriale, convocată în chestiunea reformei şcolare.

„... Se ştie, că între cei invitaţi la anchetă, n'au fost de cât numai doi bărbaţi români, Metropolitul de la Sibiu şi de la Blaj. Metropolitul bisericii române gr.-ort. Ioan Metianu şi-a ridicat cuvîntul deja în prima şedinţă a anchetei, pentru a deslăşura gravaminele bisericii sale în contra proiectului de lege al ministrului de culte şi instrucţiune publică.

Înainte de ţinerea anchetei I. P. S. Sa a conferit cu episcopii sufragani de la Caransebeş şi de la Arad, şi împreună au stabilit gravaminele faţă cu proiectul din chestiune, care atacă deopotrivă autonomia şi statutul organic al bisericii gr. ort. române din Transilvania şi Ungaria.

Vorbirea Metropolitului Metianu, pe care o lăşăm să urmeze în tota estinderea ei, a fost, după înşuşii mărturisirea foilor magiare, cel mai însemnat eveniment al şedinţei prime a anchetei, deore-ce, arătând în modul cel mai convingător nedreptatea ce voeşte să

o facă guvernul bisericii române naţionale şi învăţământului popular confesional de sub scutul şi conducerea ei, a produs cel mai mare şi adânc resens într-o membră magiară şi neomagiară ai anchetei. În lipsa de argumente obiective şi cinstite de combatere, şovenii magiari au umblat să zădărnicească efectul puternic al vorbirii înaltului prelat român, încercând a-1 terorisa prin întreruperi şi auspionări din cele mai brutale.

Când Metropolitul Metianu a acutuat, că proiectul ministrului consideră de scop al şcolii confesionale nemagiare, nu cultivarea elevilor săi în genere, ci învăţarea „unei anumite limbi”, contrar tuturor principiilor pedagogice, corifeii de odinioară ai obstrucţiunii, deputaţii Okolicsányi, Komjathy şi Weiss-Vézi l'au întrerupt strigând: „Acăsta e limba statului magiar. Trebuie să-o învăţaţi! Acăsta e limba naţiunii magiare, care îi dă dşale pânel! El limba camerei magnatilor!” Ear' corul celorlalţi striga: „Acăsta n'o putem suferi, cel ce vorbeşte de limba magiară așa, să nu şedă aici!”

Apoi când metropolitul a zis: „atunci nu ne va rămâne de cât să ne închidem pedagogiile”, şovenistii au aplaudat strigând: „Inchideţi-le! Asta o dorim!”

Cine mai pôte vorbi cu argumente logice pe aceşti fanatici?

De astădată s'au alăturat la corul şovenilor şi prelaţii romano-catolici, cerând fără sfîslă, ca statul să le cruţe confesiunea, preaum şi pe toate cele magiare, şi să procedă aspru, nedrept şi despotice numai faţă cu naţionalităţile şi confesiunile acestora.

Pentru azi ne oprim aici, lăsând ca memorabilia şi puternica vorbire a metropolitului bisericii române gr.-or. să pledeze înaintea marelui public românesc prin colonele ziariului nostru pentru cauza drăptă şi sfântă a libertăţii învăţământului nostru. Să o cetească tot Românul, ca să se oţelească pentru lupta esasperată ce ne aşteaptă pe toţi, lupta pentru şcolile noastre!”

Bánffy — în dietă. Seos cu mare sgomot din fotoliul de ministru-president la începutul anului 1893, prin obstrucţia opoziţiei aliate, dată sub firma partidului kossuthist, baronul Desider Bánffy reintră în dietă ca deputat, ales Marţi în cercul prim electoral al Seghedinului, cu voturile kossuthistilor. Cum se ştie, baronul Bánffy, făcându-i se dor de putere a început să agite mai întâiu prin articoli de ziare, apoi prin întruniri, pentru înfiinţarea unui nou partid poreclit „új párt”, în programul căruia punctele principale sunt: stat naţional-magiar unitar („egységes magyar nemzet állam”), teritoriu vamal independent eluat pe bazele transacţiei de la 1867, şi alte — pfi desiderii naţionale, de cel mai crass şovenism. Înghiebat odată partidul şi programul, alegătorii din cercul prim al Seghedinului au imbat lui Bánffy candidatura. Alegerea s'a făcut Marţi de la ora 8 dimineaţa până la 9^{1/2} seara. Bánffy a căpătat 933 voturi, contracandidatul Rónay Józ (guvernamental) 768 voturi, ear' candidatul kossuthist Recsey Károly 49 voturi. Până acum lupta electorală în Segedin se dădea între liberali (guvernamental) şi kossuthisti. Bánffy a fost ales deci cu voturile celor cari la alegerile din trecut votau pentru candidaţii kossuthisti.

Biserica macedo-română. Se depeşază de la Constantinopol, că patriarhatul ecumenic a făcut reprezentaţiune la Pörtă, în privinţa bunăvoinţei arătate faţă de dorinţele religioase ale Românilor din Macedonia, declarând, că dacă nu renunţă Românii la dorinţele lor, patriarhatul va proceda faţă de ei ca faţă de Bulgari, la anul 1871, declarându-i schismatici.

Consistoriul bisericii săseşti, întrunit în zilele 25, 26 şi 27 Maiu n. în Sibiu, a luat în esaminare noul proiect de lege referitor la reforma învăţământului public popular, şi aflându-l vătămător pentru şcolile confesionale săseşti şi pentru autonomia bisericii care le susţine, a luat hotărîre, să înainteze pe cale legală reprezentaţiune la toţi factorii competenţi, cerînd modificarea proiectului. Presidiul consistoriului a fost autorisat, ca imediat după-ce 'şi va termina lucrările ancheta convocată la Budapesta, să adreseze întregului ministeriu regesc unguresc remonstraţiune în contra acestui proiect de lege, care trebuie să fie considerat ca o lege excepţională şi de război în contra susţinătorilor de şcolile confesionale şi în contra învăţătorilor de la şcolile populare cu limba de propunere nemagiară.

Ancheta pentru reforma învăţământului popular.

Despre cele petrecute în şedinţele anchetei ce o convocase domnul Ministru de culte şi instrucţiune publică la Budapesta, pentru a se pronunţa asupra proiectului de lege referitor la reforma şcolară, lăşăm să urmeze un raport amănunţit. Notăm că ancheta a ţinut până acum cinci şedinţe, ear' a şasa se ţine astăzi, Vineri după amiază. Preşedinţa a purtat-o neîntrerupt domnul ministru de culte şi instrucţiune publică, care în şedinţa a patra a pledat cu multă căldură pentru acceptarea proiectului de lege, în formă cum a fost prezentat anchetei. Tot așa a rostit o vorbire mai lungă domnul ministru de culte şi instrucţiune publică şi cu ocaziunea deschiderii discuţiei, în prima şedinţă a anchetei. Şedinţele anchetei au decurs de altcum astfel:

Şedinţa de la 27 Maiu (Vineri).

S'a deschis la orele 4 după amiază, într-o sală a noului parlament ungar.

Ministrul de culte şi instrucţiune publică, Berzeviczy Albert, salută pe cei intraşi şi spune, că e firm convins despre necesitatea de a se reforma educaţia populară. O reformă corectă se pôte căuta numai în direcţia indicată de proiect, adică: crearea pe de-o parte a condiţiilor materiale şi morale în spirit naţional, de altă parte asigurarea educaţiunii printr-o inspecţiune şi control eficace. Condiţia materială reclamă salarisarea cinstită a învăţătorilor, pentru-ca fie-care învăţătoriu să fie pîtruns de spiritul fidelităţii şi devoţiunii către stat şi să aibă capacitatea deplină pentru a preda limba magiară. Inspectiunea şi controlul prelung organizarea mai intensivă a instituţiei inspectorilor de stat şcolari, şi disciplinarea, respective înlăturarea puterilor didactice, cari pîcătuiesc grav contra intereselor de stat şi naţionale, sau cari nu produc rezultate didactice mulţumitoare.

Şcolul ce şi-l propune proiectul e cel exprimat în legile de la 1868 şi 1879. Intenţia ministrului este numai, ca să se realizeze ceea-ce nu s'a făcut până acum, parte din cauza insuficienţei mijloacelor, parte din indiferenţismul ori chiar renitenţa celor cari întreţin şcolile.

În ce priveşte limba de predare, proiectul menţine în esenţă principiul, că confesiunea care susţine şcoala, să stabilească însăşi limba de predare între marginile legii, să apere însă până la limitile măsurii necesare interesele magiarimii faţă cu interesele celor de altă limbă. Proiectul stabileşte clar obligativitatea în general a învăţării limbii magiare şi s'a îngrjit în privinţa acesteia şi de garanţie. Scopul acestor dispoziţiuni nu este — continuă Berzeviczy — de a despoia pe

locuitorii nemagiari ai țării de rassa și limba lor, ci, ca prin cunoșterea generală a limbii magiare să asigurăm mijloace comune de atingere prin cari se devină posibilă închișterea națiunii noastre. Mai departe scopul este, ca să se ridice la valoare reală egala îndreptărire cetățenească, deosece fără de cunoșterea limbii statului, cetățenul e incapabil a se afirma. Nu vrem să desbrăcăm pe nimeni de naționalitatea sa, dar' pretindem de la naționalități să învețe limba statului — în interesul lor. Motivarea proiectului arată, că școala poate să lupte cu greutatea utraquismului (sistemul de două limbi) și că în alte țări prioritatea limbii statului e mult mai hotărât, ba chiar necrușător validată.

Vorbește apoi ministrul despre dezvoltarea la care ținește proiectul prin aranjarea cestiunii școlilor de repetiție. Despre ameliorarea salariilor învățătorilor a zis, că nu se poate afirma că ar fi bagatelă. Prin dispozițiunea din proiect, după care dreptul de numire compete guvernului acolo unde conținutul din partea statului se ridică până la suma plății fundamentale minimale, se pune o margine la abuzul, ca cel ce susține școala să nu arunce toată sarcina asupra statului, menținându-și cu toate acestea neștirbit dreptul său.

În ce privește disciplinarea învățătorilor, proiectul s'a îngrijit, ca acolo unde sunt în pericol interesele cele mai iminente de stat și naționale, statul să nu încredințeze confesiunilor apărarea acelor interese. Crede, că dispozițiunea prin care se dă guvernului dreptul a câștiga prin organele sale deplină valoare legii, dacă undeva se constată un deplin nesucces în învățarea limbii magiare, este una din dispozițiunile cele mai prețioase și care nu se poate ataca din nici un punct de vedere îndreptățit.

Proiectul ținește la o reformă de mare importanță în ce privește pregătirea și calificarea învățătorilor, mai ales acum când se ameliorază esențial salariul lor. Modalitatea calificării planuite va fi acomodată și pentru un control eficace la instrucția din limba magiară.

Am fost pregătit — își încheie ministrul espunerea sa — la aceea, că proiectul de față pe mulți nu-i va mulțami, sau din cauză că îl consideră prea puțin, sau fiindcă vor vedea prea mult în dispozițiunile lui. Prea puțin ved în el aceia, cari nevrând a fi neștiri de raporturile, de forțele noastre și de dezvoltarea istorică, voesc să se decreteze simplu unitatea de rassa și de limbă a națiunii, cu călcarea în picioare a raporturilor și drepturilor existente. Prea mult ved în el aceia, cari pe lângă experiențele ce le-au făcut în decurs de decenii, mai voesc să credă, și să facă și pe alții să credă, că acoperile legilor noastre despre instrucția populară se vor realiza de la sine; ei mai bucuroși ar voi să lase și pe mai departe fără cuvenită apărare siguranța statului, unitatea noastră națională și interesele culturale ale poporului, de cât să se piardă cât un fir de grăunte din drepturile lor confesionale și de naționalitate, ori să lase a fi slăbite. Eu însă cred, că proiectul merge pe calea mijlocie, și că numai pe calea aceasta se poate reforma cu succes instrucția populară.

De la ministru declară apoi discuția de deschisă, și dă pe rând cuvântul următorilor membri din anchetă:

Steinberger Ferencz, canonic, director seminarial în Budapesta, care constată multe contradicții în proiectul de lege. Pregătirea învățătorilor o lasă în mâna confesiunilor, dar' ia din mâna lor calificarea învățătorilor. Prin acesta vine atinsă autonomia acelor confesiuni, în contra cărora nu se pot ridica excepțiuni nici din punctul de vedere al patriotismului, nici din cel al instrucției în limba magiară. În școlile naționalităților proiectul de lege nu garantează pe deplin învățarea cu succes a limbii magiare, ceea ce s'ar putea întâmpla numai atunci, dacă calificarea ar deveni cu totul magiară, ear' pregătirea în mare parte magiară. Dorește, ca proiectul de lege să fie în acest înțeles modificat.

Polónyi Géza, deputat dietal, nu primește proiectul, pentru că nu realizează problemele cari au să fie realizate. Nu găsește în proiect adus la realizare principiul suveranității de stat. Cere, ca ministrul să-și retragă proiectul de lege și să facă altul, în care să fie exprima-

mată mai cu mare eficacitate suveranitatea de stat.

Komlosy Ferencz, canonic rom. cat. salută proiectul cu bucurie, pentru că a nimerit calea corectă mijlocie. Învățământul e cauza națională, și revisuirea e necesară. Unele dispozițiuni, cari privesc confesiunile, ar trebui însă atenuate, pe când altele cari privesc naționalitățile, ar trebui înăsprițe. În institutele pedagogice ale naționalităților de es. limba de predare și de calificare să fie limba magiară.

A luat apoi cuvântul I. P. S. Sa, domnul arhiepiscop și metropolit Ioan Metianu, și a rostit vorbirea pe care am dat-o în întregime în numărul trecut.

A urmat Szentiványi Árpád, deputat în camera magiară, care salută proiectul, ca necesar, dar' își exprimă temerea, că prin el scopul urmărit nu se va ajunge, fiindcă mijlocele nu sunt suficiente. Ar trebui să se șterse școlile confesionale, cu o simplă trăsătură de condei. Ministrul să dea proiectul de lege spre studiere singuraticelor biserici și apoi să se redacteze de nou, după ce 'și vor fi spus bisericile părerile.

Várossy Gyula, episcop catolic în Alba-regală, salută cu bucurie scopul ce-l urmărește noul proiect de lege. Dar' cu privire la mijloace, are îndurerări. Declarațiunile ministrului l'au liniștit, vedând că nu se intenționează staticizarea.

Fehér István, abate sup. în Pannonhalma, primește proiectul de lege, care nu decretă staticizarea școlilor, ci primește și concursul confesiunilor pe terenul instrucției publice. Dar' nu admite, ca toate confesiunile să fie cuprinse în aceleași cadre mari. Trebuie să se facă deosebire între confesiunile cari iau parte la lucrarea națională a statului și între cele cari nu iau parte la această lucrare. Între cele de prima categorie e biserica r. catolică. Față de cele de a doua categorie puterea statului are un rol de amestec mult mai mare de cât față de celelalte.

Csernoch János, canonic, deputat la dietă, aprobă punctul de vedere al ministrului de culte și primește proiectul de lege ca bază pentru desbaterea specială. Spune, că învățătorii cari nu știu ungurește, au putut să iasă numai din pedagogiile naționalităților, nu din cele r. catolice. Numărul pedagogilor naționaliști e de altcundă și prea mare.

Sedința primă se declară încheiată la orele 8 seara.

Sedința din 28 Maiu (Sâmbătă).

S'a deschis la orele 4 d. a.

S'a citit întâia scrisoarea superintenden-tului ev. ref. George Bartok din Cluj, care, acuzându-și absența, cu bucurie salută proiectul, fiindcă nu vede în el slăbirea autonomiei biserice, ci întărirea statului național magiar. Granițele autonomiei confesionale se țin acolo, unde se ivește necesitatea apărării intereselor statului. Primește proiectul în general, însă în unele părți ar dori să fie înăsprițe. Ar dori să se enunțe, ca pretutindeni statul să se îngrijescă de instrucția în limba magiară a elevilor magiari și nicăieri instrucția aceasta să nu fie încredințată confesiunilor de limbă străină. Limba germană să nu fie obiect de învățământ obligatoriu în preparandii. În școlile de stat nu numai catechismul, ci și ritualul să se predea în limba magiară.

Tuba János, deputat la dietă, primește proiectul în general. Vorbirea metropolitului Metianu l'a convins, că mijlocele cuprinse în proiect nu sunt destul de tari și eficace, ca prin ajutorul lor să se poată ajunge ținta: politica națională magiară. Trebuie să lucrăm așa, ca să ajungem cât mai curând la școala națională unitară.

Okolicsányi László, deputat dietal, declară, că e aderentul curentului de staticizare a școlilor. Guvernul nu face acest pas radical, fiindcă se teme că ar provoca opozițiune și luptă din partea acelor, cari pe terenul învățământului sunt aderenții dominațiunii confesionale. Trebuie să ne pregătim de luptă, căci și proiectul acesta, care ține seama de multe considerațiuni, provacă aceeași opoziție și luptă. Întrăga opinie publică magiară stă la spatele ministrului în cestiunea reformei școlare. Față de metropolitul Metianu observă, că unitate de stat nu se poate închipui fără unitate în limbă. La ceea-ce au drept România și Sârbia pe teritoriul lor, are drept și Ungaria. De altfel trebuie să se

enunțe, că în cele din urmă 2—3 clase ale școlii populare limba magiară să nu fie numai obiect de învățământ, ci câteva obiecte să se predea în limba magiară. Nu numai calificarea, ci și pregătirea învățătorilor să se facă necondiționat în limba magiară.

Antal Gábor, superintendent ev. ref., e de părere, că proiectul nu vatămă autonomia confesiunilor. Și chiar dacă s'ar jertfi ceva din autonomie, biserica lui bucuroși aduce jertfa aceasta, căci s'ar aduce în interesul unității naționale și a statului magiar. Cere, ca proiectul devenind leg., să fie executat cu cu toată serioșitatea.

Justh Gyula, deputat dietal, nu i mulțămît cu proiectul. Trebuie, ca instrucția populară și cea din preparandii să treacă cu totul în resortul statului. Mai ales cea din urmă negreșit trebuie să fie magiară.

Barta Ödön, deputat dietal, spune între altele, că datorința tuturor susținătorilor de școle este, ca instrucția să o facă în limba magiară. De la acesta nici guvernul nu poate să dea iertare nimănui. Polemisază cu metropolitul Metianu și zice, că nicăieri în lume naționalitățile nu se bucură de atâtea libertăți ca în Ungaria. Cu drept cuvânt, deci, se poate aștepta de la ele să iubească limba magiară. Spune, că în discuția de până acum confesiunea a fost confundată cu naționalitatea. Protestează contra afirmării metropolitului Metianu, că elementul de viață al vr'nei biserici ar fi limba națională. Dreptul confesiunilor nu este un drept de naționalitate. Nu este numai un drept al statului, ci și o datorință, a se amesteca în drepturile de naționalitate, pentru-ca să nu se primejduască scopurile ideii de stat magiar.

Blazskovics Ferencz, deputat dietal, spune că scopul proiectului este însușirea limbii magiare. Dacă nu se va dobândi acesta, legea va rămâne o literă moartă. Metropolitul Metianu a arătat contradicția dispozițiunilor din proiect privitoare la pregătirea și calificarea învățătorilor. Oratorul crede, că e în interesul chiar al confesiunilor, ca pe filii lor, viitorii învățători, să nu-i aducă în situație desperată. Cel care a absolvat o preparandie sârbă, română sau germană, fără a cunoște limba magiară pe deplin, acela nu poate fi învățătoriu. Confesiunile trebuie deci să se îngrijescă, ca candidații lor să știe limba magiară, — ear' acesta se va ajunge numai dacă instrucția în preparandii va deveni magiară.

P. S. Sa, Lucian Bogdanovici, episcop gr. ort. sârb în Buda, admite, că cunoștința limbii magiare e salutară. E întrebare însă, dacă scopul acesta se va putea ajunge prin dispozițiuni atât de severe cum sunt cele din proiect, pe cari bisericile le află prejudețioase? Dacă naționalitățile se alipesc de naționalitatea și religia lor, ele nu comit un lucru ce se opune iubirii de patrie. Dispozițiunile ce le conține proiectul în interesul limbii magiare au provocat resens la naționalități, deosece se pare, că scopul principal ar fi magiarizarea naționalităților. Îndată ce se va dovedi contrariu, nimeni nu se va pune în calea învățării limbii magiare. Instrucția din religie și morală trebuie să se facă în limba biserice, care în biserica gr. ort. sârbă e limba sârbă. Biserica gr. ort. e recunoscută în lege ca biserică națională.

Rákosi Jenő membru în casa magnatilor, crede că confesiunile nu pot să fie confundate cu naționalitățile. Politica de naționalitate are să se încorporeze în ministerul de instrucție, dar' are să se termine în ministerul de interne. Trebuie să se enunțe, că în țara aceasta nimeni nu poate ocupa funcție publică, dacă nu știe ungurește. Cantor, preot, canonic, episcop, membru în casa magnatilor, să fie numai cei ce știe ungurește. Statistica arată, că la Români e mai slab rezultatul instrucției. În viitorul copiii români, dacă vor fi slabi în alte studii, vor învăța cel puțin ungurește. (Unguri însă tot nu se vor face. Red.)

Primește proiectul de lege, fiindcă învățarea limbii magiare e folositoare și e mijloc în țara aceasta, pentru a ajunge fiecare la fericire individuală.

Sedința se încheie la orele 7 seara, (Va urma).

*) Din contră, dle Rákosi! Chiar și pe la unele gimnasil magiare prim-eminenți sunt elevii români. Redacțiunea.

NOUȚĂȚI

Reuniunea femeilor române din Sibiu își ține adunarea generală din est-an Duminecă (5 Iunie st. n.) la 11 ore a. m. în localul casei române.

Concert. Reuniunea română de muzică din Sibiu aranjază Marți în 7 Iunie n. a. c. un concert în sala de la Gesellschaftshaus cu următorul program:

1. Scumpă dragă copilă, cor mixt a capella, de G. Dima.

2. Două cântece pentru solo de alt (dâra Delia Olariu) cu acompaniament de orchestră: a) De când te-am pierdut, arie din opera Orpheus de C. W. Gluck; b) Cântecul păstorului, de G. Dima.

3. Două cântece pentru cor mixt: a) Dorul meu, cor mixt a capella de I. Murășan, b) Morarul, cor mixt a capella, de D. G. Kiriac.

4. Două cântece pentru solo de sopran (dna Lucia A. Cosma) cu acompaniament de orchestră: a) Rugăciunea Elisavetei din opera „Tannhäuser“, de R. Wagner, b) Așteptarea (Solveig's Lied), de E. Grieg.

II. Magnificat, oratoriu pentru cor mixt solo de sopran (dâra Eugenia Moga) solo de alt (dâra Delia Olariu), doi de alt și tenor (dâra Delia Olariu și dl Iuliu Enescu), solo de bariton (dl Octavian Murășan) și acompaniament de orchestră, de S. Bach.

Biletele se estradau în ziua concertului de la 11—1 în sala la Musikverein, ear' seara la casa.

Începutul concertului la 7 1/2 ore seara.

Printul Ernest Alfons. Marți (31 Maiu st. n.) s'a sâvârșit în castelul de la Konopist (Boemia) botezul nou-născutului prințisor al arhiducelui moștenitoriu Francisc Ferdinand. Micului prinț i-s'a dat nume Ernest Alfons. Naș i-a fost contele Caserta, ambasadorul italian la Viena.

Alte învingeri japoneze. Pe baza unei telegramme din Tokio (capitala Japoniei) zărele engleze de Mercuri seara raportază că generalul Churochi în apropiere de Saimaci a bătut total oștea lui Churopatchin, comandantul suprem al armatei rusești. Japonezii au luat de la Ruși numeroase tunuri și munițiune și au făcut prizonieri multe escadrone de cazaci. — În același timp oștea de sub comanda generalului Ocu, învingătorul de la Chiu-ciu, după-ce fără nici o luptă a ocupat întăriturile de la Daini, părăsite de Ruși, a început bombardarea cetății Port-Arthur de pe uscat, cauzând obuzele japoneze stricăciuni mari în cetate.

Lucrători turbulenți. Se raportază din Agram, că în câteva cercuri din comitatul Varasd lucrătorii de câmp au pus în potmeturile și holdele, din cauză că proprietarii nu le urmă sîmbria la 2—3 corone pe zi (cu mâncare de la stăpân), și că în unele locuri iau atitudine amenințătoare față cu proprietarii și cu lucrătorii cari voesc să se angajeze la lucru. Luni cincezeci de inși înarmați cu cotoșe și revolve au atacat locuința notariului din Stubnița și au pus în casă.

Semnele vremii. Ziarele din capitală raportază, că adunarea de Luni a comunității israelite din Cașovia (Kassa) la propunerea lui Dr. David Spatz, protomedic comitatens onorar, a hotărât că, deosece jidovimea de acolo s'a magiarizat de tot, de aci înainte în ședințele comunității numai ungurește este permis a vorbi, că membru al comitetului numai acela poate fi care vorbește ungurește, și că predice numai în limba magiară e permis a se ține.

Intregire. În raportul publicat în „Tel. Rom.“ nr. 47, 48 și 50 din a. c. asupra conferențelor învățătorești din cercul Seliște, raportorul a întrelăsat (poate că din uitare), să amintescă și de prezența mea, a soției și a fiicei mele, cari din interes cultural am alergat în comuna Tilișca, ca să asistăm la ședințele de Sâmbătă (a III. și a IV.) înainte și după amiază. Fac întregirea aceasta, nu ca reclam, de care nu am trebuință, ci din respect către adevăr, rugând pe raportorii din părțile noastre să fie totdeauna sinceri și obiectivi în rapoartele lor. Gura rîului, în 15/28 Maiu 1904. Ioachim Muntean, paroh ortod. român.

Biciclu umblătoriu pe apă. „Budapesti Hirlap“ raportază că la magistratul orașenească al Budapestei a intrat o petiție de la un cetățean, în care respectivul spune că a inventat biciclu umblătoriu pe apă și voeste să facă cu el preumblări pe Dunăre, încasând de la privitori anumită taxă. În scopul acesta cere, ca magistratul să concorde închiderea cheiului Dunării. În petiție mai spune iscusitul inventator, că a arătat invenția și ministrului de război, care a comandat deja 6 exemplare. Atâtea e știrea, care însă mîrșă a — crastaveți.

Turn prăbușit. Turnul bisericii din Sopronszentmárton s'a prăbușit Vineri noaptea. Cădând pe coperișul bisericii și sfărâmându-l a rupt și boltitura, cădând apoi împreună cu ea în biserică. Tote obiectele aflate în biserică s'au micșorat, afară de Mormântul Domnului și de o iconă, cărora — ca prin minune — nu li-s'a întâmplat nici o deteriorare.

Lapadă-ți numele, — ca să poți concura. Comuna Csongrád a publicat concurs la un post de veterinar. Au petiționat cinci concurenți, dintr-un tocmal cel mai calificat au însă nume „străine“: *Ringelbaum*, *Dvoricksek*, etc. Comitetul comunal, voind și să înmulțească nația, și să acuire pentru comună veterinaru bun, a luat o hotărâre — csongradiană. Să facă adecă înainte de alege propunere reprezentanței comunale, de cuprinsul, ca reprezentanța să decreteze, că „pretinde“ de la funcționarii săi să-și magiarizeze numele „străine“, altcum îi eschide de la concurs. Tot-odată să adreseze o curendă celorlalte orașe de pe „Alföld“, ca și ele să procedă astfel.

Explosie în laboratoriu. În laboratoriu chimic de la Narignes (lângă Geneva) s'a întâmplat Sâmbătă o mare explozie, pe urma căreia inginerul Dufous și trei asistenți și-au pierdut viața, ear' șase asistenți au îndurat răni grave.

De ce merge țarul la război? Conform știrilor date din Rusia, țarul Nicolae II. va pleca în curând în Asia, spre a fi de față la desfășurarea evenimentelor războiului. În legătură cu înregistrarea acestei știri ziarul parisiian „Gaulois“ zice că țarul s'a hotărât la această sub sugestiunea unei profetii a pustnicului *Serafim*, ale cărui oseminte anul trecut au fost aduse de la Sarov și înmormântate în cripta unei biserici din Moscova. Despre acest pustnic se zice că ar fi făcut odată următoarea profetie: „În anul ce va urma după înmormântarea mea, când adecă osemintele mele vor fi puse spre odihnă în o biserică, Rusia se va încurca în un război crâncen, care i va cauza nenorociri grozave. Se ridică însă țarul, va merge el însuși pe câmpul de război și va sfărâma tableta de șach a Angliei“. — Tableta această, după interpretările rusești, ar fi Japonia.

Și a recăstigat sănătatea. „Mama a fost bolnavă de ani de zile, dar de când poartă crucea după electro-magnetica R. B. nr. 86,967, aflată de dta și-a recăstigat sănătatea, pentru-ce n'am curvinte să-ți esprim mulțăminta mea terbinte. Cu stimă Ioan Stiener, Győrköny, com. Tolna“. — Mai este lipsă de dovadă mai frumoasă despre puterea vindecătoare ce o are crucea după electro-magnetica nr. 86,967 a dlui Müller Albert în Budapesta V. Vadasz u. nr. 42/V.

Pentru dezvoltarea copilului! Ce însemnătate are nutrirea corespunzătoare pentru dezvoltarea sănătoasă a copilului, reieșă și din împrejurarea, că mii de copii mor an de an de catar de intestine și diaree. Nașterea acestor bôle ucigașe este a se atribui parte nutrirei necorespunzătoare (laptelui de la vite nesănătoase ori mâncărilor greu de mistuit, parte unor bôle, ca creșterii dinților, așa numitei bôle englezești (rachitis) și scrofulozei, cari mai mult sau mai puțin împiedică nutrirea. Numirea morbului rachitis de bôla englezăscă nu mai e la loc, — dacă ea peste tot a fost candy, — deore-ce tocmal în Anglia se dă cea mai mare îngrijire nutrirei corespunzătoare și dezvoltării sănătoase a copiilor, în cât această îngrijire merită să fie imitată și de alte popore. Urmarea e destul de evidentă: copii de acolo sunt bine dezvoltăți și au față sănătoasă, cum airea numai în mod sporadic se află. Căci numai prin nutreământ cu grijă ales, prin o dietă corespunzătoare, se pot încunajura la copii relele urmări ce le au turbările misturei. La copiii de țară, cari aveau vomări și vomau laptele cu care erau nutriți, în multe cazuri somatosă, dată în doze mici, s'a dovedit ca mântuitoare a mititelor. Și la copii mai mari se poate recăstiga sănătatea prin dietă strictă și somatosă; sau cel puțin se previne slăbirei micului pacient.

Cărți și reviste.

„Cartea de Aur“, volumul prim, a apărut în ediție nouă, și se poate procura de la autorul, Teodor V. Păcățian (Sibiu). Prețul 10 corone. România 12 lei.

„Istoriografi vechi, istoriografi noi.“ A apărut și se poate procura de la librăria archidieceșană din Sibiu (Nagyvárad) broșura „Istoriografi vechi, istoriografi noi“, studiu critic în chestia vechii metropolii ortodoxe române, de Teodor V. Păcățian. Prețul 2 corone, plus 20 fileri pentru porto. Cartea e împărțită în următorii capitoli: Dogme istorice. Părintele Bunea ca scriitoriu. Punctul meu de vedere. Argumente vechi. Noua teorie. „Nandorabensis“. Decretul regelui Vladislav. Mănăstirea voevodului Mihail Viteazul. Vicarii episcopilor latini. Sava Brancovici. „Unirea“. Încheiere.

Studiu din sfera iconografiei orientale.

De Dr. Miron E. Cristea.
(Urmare).

Ca și Mithras, așa și *Behram*, sau Martele (zeul războiului) persilor, e înfățișat ca june, care iute trece prin 10 metamorfoze. La început e un june de 15 ani, cu corpul alb ca spuma laptelui; apoi ca un taur cu corne de aur, apoi ca vultur sau ca o pasăre alui Ormuzd; în fine ca un miel al luminei, cu cap de aur, și e izvorul belșugului.

Cabbalistii vorbesc despre o lume de patru specii și afirmă, că viziunea prorocului *Ezechiil* (X. 14) încă reprezintă această idee.

Prima e *Azila*, sau lumea preistorică a emanațiunii. O reprezintă omul, căci fiul omului, prototipul întregii creațiuni, s'a produs în ea. El a emanat din lumina primordială, dimpreună cu alte cete de ființe fără trup, cari stau ca sfinte înaintea lui Dzeu, pe care l'au ajutat în ulteriorele sale creațiuni.

A doua este *Briah*, sau lumea fabricațiunii. E ocupată de spirite de mijloc. O reprezintă vulturul.

A treia regiune, mai josă cu o treptă, este *Jezira*, sau lumea formațiunii, reprezentată prin un leu. În ea petrec spiritele mai inferioare.

A patra *Asija* este patria omului. Simbolul ei e taurul.

În toate aceste sfere, cuprinse mai mult de întunec, trebuie să se cobore fiul omului — după învățătura cabbalistică — și să îndrepte pe toți spre lumina lui Dzeu.

Aceleași vederi se cuprind și în cartea facerii a lui Bunde-hesch II. (la Persi). Ormuzd a pus patru stele, ca sentinele a stelelor fixe din cele patru regiuni cerești: ochiul taurului, inima leului, inima scorpionului și un pește la sud. În loc de ultimele două aflăm și vulturul și omul.

Basilidianii egipteni încă au atribuit celor 7 cabiri sau ingeri asemenea figuri simbolice. În deosebi avea unul (Mihail) cap de leu, altul (Uriil) de bou, altul (Rafail) cap de om și altul (Gavriil), Mercurul ceresc, forma de vultur.

Leto, mama nopții sau chaosul întunecat, a produs mai întâi lumea materiei și apoi sôrele și luna. Sferele se deschid și se formază: cele patru elemente. Anume apa cu simbolul omului (Wassermann), pământul cu simbolul taurului, focul cu hieroglifa leului, aerul cu hieroglifa vulturului.

Alții prezintă leul cu corne de aur ca simbol al metalelor — al regnului mineralelor; taurul ca simbol al ierburilor, plantelor, regnului botanic, al lumii organice; regnul animalic e simbolizat prin corôna făpturilor, prin om; ear' regiunea mai înaltă, a luminei și a spiritelor, prin vultur. Eonul creațiunii se manifestă în 4 forme.

Un proverb¹⁾ rabinic zice: „Patru sunt mândrii pământului, leul între animalele sălbatice, taurul între cele domestice, vulturul între paseri și de-asupra tuturor omul; dar' Dzeu este peste tot universul.“

Aceste ființe ale creațiunii, cari ridică totodată și semnele sôrelui în calea sa cerască din ambele solștiții și equinoctii și însemneză cele 4 regiuni cerești, sunt și emblemele evangelistilor și obvin în jurul Mântuitorului.

Spre a ne pute face o mai completă idee despre ingeri mai descriem aceste 9 cete, după cum le aflăm și în unele biserici vestite din apus, pictate însă în stil vechiu bizantin.

Cetele ingeresti în bastisteriul din Florența.

În cupola admirabilă a baptisteriului de la Florența încă aflăm în un rind toate cele 9 cete ingeresti. Din fie-care soi sunt câte 2, despărțiți prin columne vârgate sucit.

1. *Serafimii* cu 6 aripi, și

2. *Cheruvimii*, tot cu 6 aripi. Aceste 2 soiuri sunt mai apropiate de Iisus, care stă obli în mijlocul lor. Are sandale. Aripile sunt egal sucite; părechia superioară și inferioară se încrucișează; deci nu poți distinge pe cheruvimi de serafimi. O deosebire există în aceea, că cei 2 de desupt sunt în colori deschise; cei 2 de de-asupra în colori închise. Aureola de la cei de sus are puncte albe; de la cei de jos vrête verticale spre capul ingerului. Mă-nile nu se văd de loc. Deci n'au nici glob, nici ripidă.

3. Urmază spre drépta acestora *Troni*. Au figură de om întreg, cu 2 aripi, la cap diadem, aureolă, cămașă cu marginile de la grumazi, de jos și de la mâneci bogat ornate (pietri rotunde), mânecări. Cu ambele mâni țin globul, cam eliptic. Au o încălțăminte stilisată.

4. *Virtutes*. (Stăpâniile.) Figura întrégă de om, cu 2 aripi, aureola, diadem în păr, cămașă, la mâneci strimță și numai din jos decorată cu un fel de quadrate, în ele cu pietrii rotunde. De-asupra cămeșei au mantie peste umărul stâng și de-asupra celui drept inodată. Mâna dréptă e liberă; încălțăminte stilisată. În stânga țin bêt, în vârf cu un crin stilisat, ca potirul unei flori. Naintea fie-căruiă șede un om, care întinde mâinile spre el. La față sunt foarte frumoși.

5. *Principatus*. Om întreg, cu 2 aripi, aureolă, diademă, cămașă, din jos decorată. Peste ea tunică, la brâu încinsă, peste umărul stâng mantie. În drépta ține un bêt la vârf cu sulită, și un steguleț alb, ce se termină ascuțit. Pe câmpul alb o cruce. Mâna stângă o întinde înainte. Încălțăminte mai apropiată de forma ghetelor obicinuite.

¹⁾ Schemoth rabba sect. 23 f 122, 4. Schir rabba 3, 1.: Quatuor sunt, qui principatum in hoc mundo tenent; inter creaturas homo, inter aves aquila, inter pecora bos, inter bestias leo. „Quilibet horum regnum habet et magnificentiā quandam, ponuntur autem sub throno maiestatis divinae“ II Sam. I. 28.

6. *Angeli*. Om întreg, 2 aripi, aureolă, diadem, cămașă simplă, tunică, orariu subțire, încălțat așezat, sandale, în drépta un rotul legat (?).

7. *Archangeli*. Intregi, 2 aripi, aureolă, stihar foarte bogat, jos, sus, orariu lat, decorat cu pietri scumpe, încins la gât, ca un omofor, un capet atarnă peste mâna dréptă, încălțati. În mâni țin o fașie cu inscripția: Animadvertes?

8. *Potestates*. (Puterile.) Intregi, în haine de soldați, pantaloni, bluză, încălțăminte militară, mantie slobozită îndrept, la gât dinainte inodată, coif cu creștă, aureolă, 2 aripi. În drépta au bêt lung cu sulită, în stânga țin partea de jos a scutului, răzimat de pământ.

9. *Dominaționes*. (Domniile.) Intregi, aureolă, diadem, 2 aripi, cămașă decorată puțin sus și jos, tunică, încinși, mantie; în stânga țin bêt, la vârf cu crin stilisat. Încălțăminte.

Cetele ingeresti în San-Marco din Veneția.

O interesantă variațiune a celor 9 cete ingeresti se află în biserică vestită a sfântului Marcu de la Veneția. La mijloc șede Pantocrator, binecuvântă cu ambele mâni. Îndreptul lui lucesc stele și raze. La drépta și stânga e câte un inger cu 6 aripi. Capul e în mijlocul tuturor aripilor. Acestia formază împreună cu Iisus I-ul cerc. În jurul acestuia stau în al II-lea cerc 9 ingeri la fel, desbrăcați, goli. Se vede numai partea din sus a trupului. În mâni au câte o lumină. Numai cel de jos are 2.

Urmază cercul al III-lea mult mai lat. În acest cerc se află 9 figuri de ingeri. Toți sunt figuri de ômeni mari. Afară de prima stă la fie-care numirea soiiului.

1. Sub picioarele lui Pantocrator stă un inger cu 10 aripi. În jurul capului frumos se succesc primele 2 aripi, 3 părechi acoper mâinile, ce nu se văd; a 5-a păreche acopere picioarele până la genunchi. De acolo în jos se văd; sunt gôle. Nefiind numit, reprezintă pôte pe *Cheruvimi*.¹⁾ Pe pept e o inscripție ce începe cu „Plenitudo...“

2. La drépta alt inger cu 2 aripi, aureolă, cămașă, mantie, încălțat, în drépta bêt, în stânga o fașie, pe care stă scris *Serafim*. E încălțat.

3. *Principatus*. Imbrăcăminte bogată de soldat, fără mantie, aureolă, coif, 2 aripi, în drépta sabie, cu vârf în jos, în stânga fașie cu numirea.

4. *Potestates* cu 2 aripi, aureolă, diadem, cămașă și mantie simple, sandale. În ambele mâni ține un lanț, cu care string gâtul unui drac negru cu corne.

5. *Virtutes*. Tot așa. În stânga un bêt, ear' drépta o întind spre scheletul unui mort, ce zace jos.

6. *Archangeli*, și

7. *Angeli* sunt egali. Ca și cei de mai nainte. Picioarele însă sunt acoperite cu mantie lungă. În mâni țin câte un copil.

8. *Dominaționes*. Soldat fără mantie și fără coif, aureolă, 2 aripi. În stânga ține cumpăna. De-oparte în cumpăna stă un om, de alta diavolul, pe care îl întepă cu sulită din drépta.

9. *Troni* cu 2 aripi, aureolă, în cap corôna, cămașă cu mâneci înguste, mantie peste umărul stâng, încălțat. În drépta bêt scurt cu cruce, în stânga fașie cu numirea.

De-asupra bustului lui Pantocrator din basilica sfântului Ioan din Lateranul de la Roma încă sbôră în semicerc 9 ingeri. Imediat de-asupra capului e un serafim cu 6 aripi și în drépta și stânga câte 4 ingeri cu câte 2 aripi, toți sémănă unul cu altul.

Cum s'ar pute fixa tipul fie-cărei cete de ingeri?

Din cele scrise până aici asupra ingerilor este pe deplin evident, cât de mult variază modul cum au cuprins unii și alții dintr-un pictori tipul diferitelor cete ingeresti. Caracteristica acelor cete variază. Abia găsim ôre-care stabilitate în această privință. De altcum așa se întâmplă, că aceeași personă îndeplinește lucrări deosebite și în deosebite calități, deci ușor se pot schimba și semnele caracteristice externe ale aceleiași persoane. Așa d. e. *Serafimii* cu 6 aripi au odată trup întreg, altădată nu se vede trupul, de cât capul și mâinile, altădată numai capul. Odată aripile se încrucișază, altădată se prezintă în altă formă. Vestminte n'au de loc, trupul e acoperit de aripi. La San-Marco este serafimul ca și ceilalți ingeri, om întreg cu imbrăcăminte clasică și numai cu 2 aripi.

Cheruvimii au în un loc 2, în altul (Cefalu²⁾ catedrală) 6 aripi, cap, 2 mâni, ochi mulți pe aripi.

Tromurile sunt de regulă 2—3 inele înzălate, provădute la periferie cu mai multe aripi. Așa la Cesariani pe muntele Agmatos, ca la Egerseg pe chipul sîntei Treimi, la Athos, Poiana etc. În San-Marco le aflăm însă tocmal în forma de om întreg, imbrăcăminte clasică, 2 aripi, în cap corôna. Deci o variațiune mare. La Firenze (Baptistinus) asemenea sunt imbrăcați în stihar frumos cu mâneci largi.

De altă parte d. e. archangelii chiar în aceeași biserică îi aflăm la un loc (lângă sfânta Marie) ca *diaconi* luxos imbrăcați; la alt loc ca *soldați* cu sabie de foc, etc. Mihail are de regulă 2 aripi, mai rar și 6.

Altă-dată apoi toate cetele, sau cel puțin 8 cete, la fel.

¹⁾ De fapt și aflăm asemenea Cheruvimi în catedrala din Cefalu (mosaic din veacul XII) numai cât cu 3 părechi de aripi (nu cu 6). Mă-nile se văd, în drépta are ripidă. Picioare nu se văd. Stă scrisă numirea de Cheruvimi. Aripile de sus și de jos se streac. Cu cele laterale sbôră. Serafimii aici încă au 6 aripi, dar' nici o păreche nu se streac, nu se acopere una pe alta, ci se întind numai lângă ălaltă. Și Serafimii au în drépta ripidă. Picioare nu.

²⁾ Oraș în Sicilia.

Szebenvármegye alispánjától.
5173/904. III. [130] 1—1

Hirdetmény.

A szeliste—alamori t. h. között 0—3 km szakaszának áthelyezésére továbbá a nagyszeben—ujegyházi t. h. között 30—31 km szakaszán levő 84 sz. hid építésére és ezen építéssel kapcsolatos útkorrekcióra, végül a nagyszeben—nagydisznódi t. h. között 4—5 km szakaszán között létesítendő útkorrekcióra vonatkozó munkálatok biztosítása czéljából 1904. évi június hó 10 én délelőtti 10 órára a vármegyház kis termében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a 10.355 kor. 34 fill., továbbá 7826 kor. 23 fill., végül 7693 kor. 07 fillérel előirányzott munkálatok végrehajtására vonatkozó zárt írásbeli ajánlataikat a kifizető nap 10 óráig a vármegye alispánjánál annyiival inkább adják be, mert a későbbben érkezett ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni; megjegyeztetvén egyúttal, hogy minden munkálatokra vonatkozólag külön ajánlat adandó be.

Az ajánlatokhoz az előirányzott és fentebb kitett összegek után számítandó 5%-os bányapénznek a nagyszebeni kir. adóhivatalnál történt letételét igazoló nyugta csatolandó.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műveletek és részletes feltételek a szebenvármegyei kir. építészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban megtekinthetők.

Nagyszeben, 1904. május hó 29-én.

Reissenberger
alispán.

Nr. 93 1904 [116] 3—3

CONCURS

Pentru întregirea postului vacant de **protopresbiter** în tractul protopresbiteral **Murș-Oșorhei** se escrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Venitele din parochia Murș-Oșorhei fasonate în cota B. pentru întregirea venitor preoțesti de la stat.

2. Dotațiunea protopresbiterală satorită prin conculul sinodului archidieceșan din 21 April 1900 sub nr. protocol. 116 în sumă de 1000 cor., din cari 600 cor. se solvesc din fondul general administrativ al archidieceșei, ear' 400 cor. de la parochiile din tract.

3. Taxele pentru visitațiunea canonică odată pe an, accidenții, esmisiuni și asistări la esamene.

Reflecții cu cualificațiunea normată prin § 53 al Statului organic și conculul congresual din 1888 nr. protocol. 111 au a-și înainta cererile lor de concurs instruite conform normelor în vigore la Preaveratul Consistoriu archidieceșan în terminul deschis.

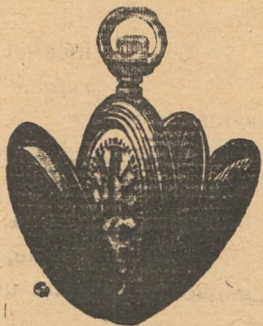
Din ședința comitetului protopresbiteral al tractului Murș-Oșorhei, ținută în Nasna la 6/19 Februarie 1904.

Stefan Russu
adm. protopresbit.

Alexandru Oltean
not. comit.

8 zile de probă!

Cu preț uimitor de efin, cu numai fl. 3-05 se pte căpeta o garnitură admirabilă constatătoare din următoarele patrușprezece juvaere prețioase:

Important pentru fie-cine!

Important pentru fie-cine!

- 1 orologiu de busunar anker remontoar de nickel, (sistem „Roskopf-Patent”), cu capace frumos gravate, precis regulat, garanție pe 3 ani, și cutie.
- 1 lanț panterat de goldin sau nickel, cu acătător, sistem parisian.
- 1 ac de cravată de goldin cu brillant.
- 1 păreche bumbi de manșete auriti, marca „Garanție”.
- 1 garnitură bumbi de cămașă și gulere de goldin, 15 buc.
- 2 inele de goldin cu pietri elegante.
- 1 oglinduță în cutie.

Aceste 14 prețioase și admirabile obiecte împreună cu orologiu anker-remont. espedeză pentru fl. 3-05 pe lângă ramburs ori trimițându-se banii înainte, firma:

BRÜDER HURVITZ

casă de esport
Krakau, Stradom 17 (Oest)

Ce nu convine se primește înapoi în 8 zile, ear' banii se returneză cumpărătorului, așa că e eschis ori-ce risic. Cataloge ilustrate despre div. mărfuri gratis și franco.

— Se primesc vinători și agenți. — Aceeași garnitură cu un orologiu goldin de Geneva care și păstrează culoarea aurie neschimbată, costă numai fl. 4-75. [61] 9—16

Unicul mijloc de dinți, lipsit de aciduri, probat și recomandat de profesori și medici, este veritabila apă de gură și dinți

anaterin

a dentistului de curte c. și r. Dr. I. G. Popp, Viena XIII/6, contra tuturor durerilor de dinți și de gură, numai în sticla de mai sus, cu cor. 2-80, 2— și 1—.

Crema de dinți, în tuburi, lipsită de săpunul dăunător, à 60 fileri, conservă gura, dinții și gingiile într'adevăr întodeuna frumoși, sănătoși, fără miros și dureri.

Pasta de dinți anaterin în păhar cor. 1-40, în pachet 70 fil., prav de dinți cor. 1-26, plombă de dinți 2 cor., săpun de burueni 60 fil.

Se capetă în farmacia, drogerii, prăvălii mai alese, cum și în depositul principal Carl Morscher, drogerie în Sibiu, și la A. W. Lingner, farmacist în Sighișoara. (18 c) 6—17.

Băi de riu.

Subscrisul are onorea a face cunoscut, că a deschis plăcutele băi de riu din strada băilor (Badgasse) nr. 10, provădate cu tot confortul, și rōgă on. public a face us de acele.

[126] 2—8 Cu totă stima

Gustav Heinz.

Cătră America.

Mare moderare a prețului. Prețul călătoriei de la **Viena la New-York** preste **Rotterdam** împreună cu nutremânt **155 corone.** [101] 5—10

Călătorilor la America le stă **liber a-și alege** drumul de călătorie. Pentru cuprinderea locului trebuie să se dea arună de 20 corone.

Linia Olandia—America

Viena IV. Wiedenergürtel nr. 16.

Am onore a aduce la cunoștința onoratului public român din loc și jur, că mi-am mutat

Prăvălia de manufactură

din piața mică nr. 2, tot în piața mică nr. 11 în dosul păpucarilor.

Deore-ce aci plătesc chirie pentru localul prăvăliei cu 1600 corone anual mai puțin, mă aflu în plăcută poziție a puté servi cu prețuri și mai eftine, și mi-am propus, ca — dacă *Dumnezeu îmi va ajuta* — în cel mai scurt timp să-mi asortez depositul cu tot felul de mărfuri țărănești, precum bumbac, pēr, lănică, arniciu, țesături, mai multe soiuri de pânză, cum și cărpe de pēr, etc.

Pentru inteligență ofer depositul meu bine asortat în cămăși de chiffon, creton, Oxford și Trico, apoi ismene, gulere, manchete, cravate, cuverture de lână și bumbac, plapome în creton, ruș, satin cu vata umplute, ploiere, cămăși de dame, camisole, fuste, cretonuri, pergaturi, barcheturi, stoffe de pēr, și tôte căptușelile recerute la efectuarea hainelor de dame și bărbați, cum și alți o mii aici neamintiți articli. O mică probă ajunge ca să se convingă ori-cine despre eftinătatea și soliditatea prăvăliei mele.

Rugând onoratul public românesc pentru binevoitoriul seu sprigin, semnez cu totă stima

Aurel Popescu.

Avis.

• • Deschiderea băilor de sare și iod • •

de la **Albele**

situată lângă stațiunea „Szerdahely—Sos-fürdő” 5 km de la Mercurea (Erd. Szerdahely) se va face în mod festiv **Duminecă în 16/29 Maiu.**

Aceste băi se potrivesc mai ales pentru bôle cronice reumatice, scrofulosă, anemie, bôle de nervi; în deosebi au aceste băi emment eiet vindecător la bôlele de femei, metrită cronică, endometrită, peri- și parametrită, scurgeri, etc., ca și la resorptiunea exudatelor după pleurită (aprinde de pelita cōstei), perityphiță (aprinde de intestinul gros). Aiară de acesta mărește pofta de mâncare.

Trenul la băi sosește de cătră Sibiu la orele 6 și 11 a. m. și 7 p. m., ear' de cătră Alvincz la 4 și 9 a. m. și 5 p. m. [124] 2—3

Un omnibus circulă zilnic de 2-ori întră Mercurea și aceste băi și a. plăcă din Mercurea la 9½ a. m. și 2½ p. m.

Taxa de persoană tour și retour e de 40 bani; pentru copii jumătate.

Odai mobilate la băi cu următoarele prețuri:

din 15/V—15/VI cu 16—24 corone lunar

„ 15/VI—15/VIII „ 24—32 „ „

„ 15/VIII—15/IX „ 16—24 „ „

Serviciul și albituri de pat, etc. cu 6 cor. lunar mai mult.

Tacsa pentru scaldă:

Bae rece în basin 20 bani,

Bae caldă de vană 80 bani.

Pentru copii cu prețul de jumătate.

Restaurant aranjat modern, mâncări bune, bucătărie pentru bolnavi, beuturi alese, serviciu prompt și prețuri moderate.

Analisa despre conținutul escelentelor substanțe ale apei cât și alte informațiuni se pot cere de la subscrisul.

Ilie Floașiu

Mercurea (Reismarkt, Erd.-Szerdahely)

Vaporele „Kaiser“:

Kaiser Wilhelm II, 215 metri lung,
Kronprinz Wilhelm, 202 metri lung,
Kaiser Wilhelm der Grosse, 198 metri lung,
Kaiserin Maria Teresia, 166 metri lung,

merg în 6—7 zile de la Brema la New-York.

== Plecarea Marția. ==

Vaporele acestea „Kaiser” plăcă numai din Brema. Cine voește deci să călătoriască cu vapor „Kaiser” (imperial) pte călători liber, fără piedeci; nimeni nu-l pte oprî. Fie-care călător trebuie să fie hotărît deja de-acasă încetrău voește să călătoriască, și să nu se lase a fi abătut ori înșelat de nimeni. Fie-căruia fi stă în voie liberă a călători cu banii sei unde voește. Trebuie însă să se îngrijiască la timp de loc pe vapor și pentru siguranță să trimită la adresa mea 20 cor., ca arună.

Călătoria de la Brema la America costă: pe vapor „Kaiser”

140 cor., pe vapor de postă 120 cor.

F. MISSLER, BREMEN, Bahnhofstrasse 30

casă de bancă și întreprindere de comunicațiune.